

7/22335
Ge: 170

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

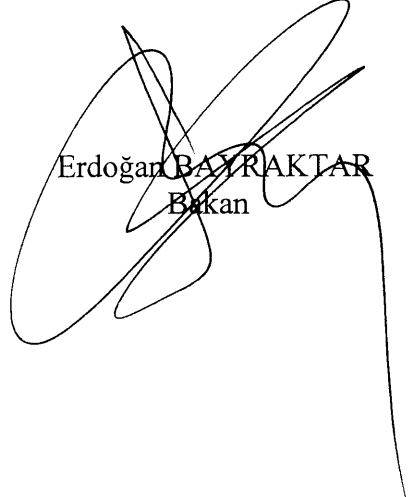
Sayı : 30824082-610 - 1895
Konu : Mardin Milletvekili
Erol DORA'nın
Yazılı Soru Önergesi

04 Haziran 2013
.../.../2013

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 09.05.2013 tarihli ve 43452547-120.00-122442 sayılı yazı.

Mardin Milletvekili Erol DORA'nın Bakanlığımıza yönelttiği, TBMM 7/22335 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.
Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.


Erdoğan BAYRAKTAR
Bakan

EK :
Cevap Yazısı (4 Sayfa)

MARDİN MİLLETVEKİLİ
SAYIN EROL DORA’NIN
TBMM 7/22335 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

EMBA Trabzon Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. tarafından Trabzon'un Tonya İlçesinin Livalobo semtinde yapılması planlanan çimento fabrikası ve fabrikayla bağlantılı olarak açılacak taş ocakları için hazırlanan Çevresel Etki Değerlendirme Raporu onaylanmıştır.

1.600.000 ton/yıl klinker ve 2.000.000 ton/yıl çimento üretimi kapasiteli fabrika, 3 adet 2/A grubu kireçtaşı ocağı, 3 adet I/B grubu kil ocağı, 8 adet I/B grubu marn ocağı, 2 adet I/B grubu tras ocağı projesi hakkında ÇED yönetmeliğinin 14 üncü maddesi gereğince yapılan inceleme ve değerlendirme sonucu “Çevresel Etki Değerlendirmesi Olumlu” olarak verilmiştir.

Yöre halkı ve çevre platformları, yapılması planlanan çimento fabrikası ve taş ocaklarının doğaya ve yörede yaşayan halka vereceği zararların dikkate alınmadığını, bu süreç içerisinde 103 binin üzerinde ladin ağacının kesileceğini belirtmişlerdir. Bu bağlamda;

1- Çimento fabrikası ile 7750 dönümlük alanı kaplayacak olan toplam 16 adet taş ocağının kurulmalarına dair projeye ait olan ÇED Raporu Bakanlığınız tarafından onaylanırken bölgenin ekolojik dengesini bozma ihtimali, yöre halkına verebileceği zararlar, doğal ortamda yaşayan bitki ve hayvanlara verebileceği zararlar dikkate alınmış mıdır?

2- Taş ocaklarının kurulacağı bölge genel olarak yeşil, verimli alanların bulunduğu, halk için önem arz eden bir bölgedir. Anayasanın 45 inci maddesinde devletin, tarım arazileri ile çayır ve meraların amaç dışı kullanılmasını ve tahribini önlemekle yükümlü olduğu belirtilmişken meraları, çayırları, tarım arazilerini yok edecek proje Bakanlığınız tarafından nasıl uygun bulunmuştur?

3- Çimento fabrikasının üretim sürecinde oluşacak yüksek sıcaklık, tozluluk, alerjik maddeler, gürültü, baca emisyonlarındaki atık gazlar ve toksik kimyasalların varlığı, hava, su ve toprak kalitesi üzerindeki olumsuz sonuçlar nedeniyle, toprağın kimyasal yapısının değişmesi, çevre halkının olumsuz yönde etkileneceği açık olarak görülmektedir. Anayasanın 56 ncı maddesi herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını teminat altına almış iken projeden etkilenecek beş ilçede yaşayan asgari 90 bin kişinin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkının Bakanlığınız tarafından dikkate alınmamasının nedeni nedir?

4- Anayasanın 169 uncu maddesinin 2 nci bendinde “Ormanlara zarar verebilecek hiçbir faaliyet ve eyleme müsaade edilemez.” düzenlemesi bulunmaktayken, çimento fabrikasının ve taş ocaklarının kurulması sürecinde 103.919 ladin ağacının kesileceği bir proje Bakanlığınız tarafından nasıl uygun bulunmuştur?



CEVAPLAR:

1,4- Çimento fabrikası ve 7750 dönümlük alanı kaplayacak olan toplam 16 adet taş ocağının kurulmalarına dair proje ile ilgili olarak proje yeri ve türü de dikkate alınarak komisyon oluşturulmuş ve ilgili kurumların olumlu görüşleri doğrultusunda karar verilmiştir.

Söz konusu proje alanının flora ve fauna analizi için, Ordu Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Genel Biyoloji Ana Bilim Dalından bir Öğretim Üyesi tarafından arazi çalışması gerçekleştirilmiş ve raporlama yapılmıştır.

Proje kapsamında hazırlanan nihai ÇED Raporunda Flora ve Fauna başlığı altında yapılan arazi çalışması ve literatür bilgilerinin geniş bir özeti yer almakta olup, mevcut türler ve alınacak önlemler ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Ayrıca proje ile ilgili olarak inceleme ve değerlendirme komisyon üyesi olan Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğünden olumlu görüşü alınmıştır.

Tarım ve hayvancılıkla ilgili olarak Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğünün olumlu görüşü bulunmaktadır.

Orman arazileri ile ilgili olarak Orman Genel Müdürlüğü görüşü alınmış olup ayrıca nihai ÇED Raporunda orman alanları ile ilgili olarak ayrıntılı bilgiye yer verilmiştir.

Proje kapsamında yer alan malzeme ocaklarının orman alanlarında kalan kısımlarında ve mücavir orman alanlarında oluşacak çevresel etkilerin minimize edilmesi amacıyla; üretilen hammaddeler kapalı hacimlerde depolanacak veya aynı etkiyi sağlayan tedbirlerle depolama ve yüklemede toz emisyonu önlenecektir.

Malzeme ocaklarında işletme esnasında yapılacak patlatmalar sırasında ortaya çıkan malzemelerin orman izin alanlarının dışına taşması, depolanması engellenecektir. Bütün faaliyetler orman izni alınmış olan alanlar içinde gerçekleştirilecektir. Malzeme ocak alanlarının ormanlık alanlar içerisinde kalan kısımlarında, işletmeden kaynaklı pasa ve bitkisel toprak malzemesinin orman alanı dışında depolanması sağlanacaktır. Orman alanı dışında, pasa ve bitkisel toprak depolama alanı, alternatifi olmayan sahalarda mümkün mertebe orman içi açıklık veya ağaç bakımından fakir olan alanlarda ayrı ayrı depolanacaktır.

Pasa ve bitkisel toprağın depolanması işlemleri erozyona ve heyelana sebep olmayacak meyildeki arazilerde yapılacaktır. Pasa ve bitkisel toprağın depolanması işlemleri, çevredeki dere ve kuru derelere akmayacak ve kirletmeyecek şekilde gerekli tedbirler alınacaktır. İşletmeden kaynaklı pasa ve bitkisel toprak izne konu olmayan yerlere ve ormanlara dökülmeyecektir.

2- Proje alanı ve çevresinde yer alan tarım arazileri ile ilgili olarak 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile ilgili mevzuat kapsamında gerekli izinler alınacak ve özel mülkiyet alanları için, gerekli kiralama ve satın alma işlemleri tamamlandıktan sonra işletme faaliyetlerine başlanacaktır.

Proje alanı ve çevresinde yer alan mera alanları için 4342 sayılı Mera Kanununa göre Trabzon Gıda Tarım ve Hayvancılık İl Müdürlüğüne mera tasfi değişikliğinin yapılması amacıyla müracaat edilecek ve tüm izinler alınacaktır.



3- Çimento fabrikasının işletilmesi sırasında; partiküler madde (PM), Azot oksit (NO_x)'ler, Kükürt dioksit (SO₂) emisyonları, karbondioksit (CO₂) emisyonları ve çöken toz emisyonları ortaya çıkacaktır.

Toz: Çimento fabrikalarında en çok çıkan emisyon tozdur. Fırın, klinker soğutucu, değirmen ve kırma-eleme tesislerinden toz meydana gelmektedir. Çimento fabrikalarında ortaya çıkan tozları minimize etmek ve fabrika bünyesinde tutmak amacıyla teknoloji olarak günden güne geliştirilen elektro ve torbalı filtrelerin kullanılmasına başlanılmıştır. Verimi yüksek olan torbalı filtrelerin kullanılmasındaki amaç partikül emisyonlarını fabrika içerisindeki ve civarındaki çevreye zarar vermeyecek düzeye düşürmektir. Projelendirilen entegre çimento fabrikasında da torbalı filtreler kullanılarak, ortaya çıkan tozların filtrelerde tutularak çevreye yayılımı engellenecektir. Proses kapsamında yer alan tutulamayan toz kaynakları ise hammaddelerin işlenmesi ve taşınması işlemleri ile kuru proses teknolojisindeki hammadde değirmeni ve çimento öğütme işlemleridir. Tipik olarak bu sistemlerden kaynaklanan toz emisyonları havalandırma sistemi vasıtası ile toplanmakta ve bir torbalı filtreden geçirilerek arıtılmaktadır.

SO₂ emisyonları: Çimento üretiminin pişirme işlemleri sırasında yakıt içinde yer alan kükürt reaksiyona uğramaktadır. Hammadde ve yakıt cinslerinin ihtiva ettiği kükürt, genel olarak sülfat, sülfid ve organik sülfür bileşikleri şeklinde prosese girer. Kükürt bileşikleri proses süresince ya indirgenir ya da SO₂ gazlarını oluşturacak şekilde okside olur. Üretim esnasında fırında oluşan SO₂ ile kalsine olmuş hammadde (CaO) çok uygun bir sıcaklıkta karşılaşarak kalsiyum sülfat oluşur. Bu yolla ortaya çıkan SO₂'nin neredeyse tamamı hammadde (kireçtaşı) tarafından absorbe edilerek tekrar fırına gönderilir. Bu nedenle, çimento fabrikalarının SO₂ emisyonu yok denilecek kadar azdır. Projelendirilen entegre çimento fabrikasında da fırında oluşan SO₂ emisyonunun hemen hemen tamamı hammadde (kireçtaşı) tarafından absorbe edilerek tekrar fırına gönderilerek dışarıya SO₂ yayılımı engellenecektir.

NO_x emisyonları: Yakma havasında ve yakıtta bulunan nitrojenin oksidasyonu ile oluşur. Ortaya çıkan NO_x emisyonlarını en aza indirmek için günümüzde düşük promoter havalı fırın brülörleri kullanılmaktadır. Kullanılan bu brülörler ile daha az miktarda primer hava kullanılarak ısı tüketiminin azaltılmasını yanı sıra NO_x oluşumunu da azaltmaktadır. Böylelikle dışarıya NO_x yayılımı da azaltılarak daha çevreci bir işletme yapılacaktır.

CO₂ emisyonları: Çimento endüstrisi kullandığı hammaddelerin yapısı gereği oluşmaktadır. CO₂ emisyonu çimento klinkerinin pişirilmesi sırasında iki kaynaktan ortaya çıkar. Bunlar kireçtaşının dekompozizasyonu ile oluşan reaksiyondan ve ısı enerjisi ihtiyacını karşılamak için yapılan yakma işleminden kaynaklanmaktadır. Ortaya çıkan CO₂ emisyonunu azaltmanın en büyük yöntemi çimento fabrikasından enerji tasarrufu yapmaktır. Bunun yöntemi ise çimento fabrikalarında yaş sistemin yerine kuru sistemin kullanılmasıdır. Ayrıca siklon kademelerini arttırmak, ürün akış borularına klapeler koymak, dolma borularını modernize ederek baca gazı sıcaklığını düşürmek, klinker soğutucuyu modernize ederek ısı verimini artırmak ve sekonder sıcaklığı yükseltmek de CO₂ emisyonunu azaltır. Planlanan çimento fabrikasında üretim teknolojisi olarak kuru sistem ve ısı verimini yükseltilecek yeni teknoloji kullanılacak olup, tesisten kaynaklı CO₂ emisyonunun en alt seviyelere çekilmesi sağlanacaktır.

Kuru sistemli çimento fabrikalarında pişirme ünitesinin ısı verim ve üretim kapasitesi, tesis bünyesindeki döner fırından çıkan gaz akımı üzerine bir veya daha fazla sayıda siklon tip or



ısıtıcı kademenin ilave edilmesi suretiyle geliştirilmiştir. Bu tür sistemler ön ısıtıcı ünitesi olarak adlandırılmaktadır. Bu sistemde siklonlar dikey ve sıralı dizayn edilmekte ve ön ısıtıcı kulesi içinde yer almaktadır. Döner fırında yakma sonrası ortaya çıkan sıcak gaz, ön ısıtıcı siklonlarında yerçekimi faktörü ile aşağıya doğru inen çimento hammaddeleri arasından ters yönde geçirilmektedir. Ön ısıtıcı kulesinden çıkan sıcak gazlar ise hammadde değirmeninde yapılan kurutma işlemlerinde ısı kaynağı olarak da kullanılacaktır. Hammadde değirmeninden sonra yerleştirilen mekanik toplayıcı olan torbalı filtreler aracılığı ile yakalanan tozlar, sisteme tekrar geri devrettirilecektir.

Çimento fabrikası ve malzeme ocakları için yapılan detaylı hava kalitesi modellemesi sonucunda ortaya çıkan emisyon değerleri 03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliğinin belirlemiş olduğu sınır değerlerinin altında çıkmaktadır. Çimento fabrikasının işletilmesi sırasında ortaya çıkacak olan emisyonların modellemesi nihai ÇED Raporu Ek 11'de verilmiştir.

Tesisin işletilmesi sırasında ortaya çıkacak olan emisyonların kaynağında önlemlerinin alınması amacıyla, emisyon çıkan ünitelerde filtreler kullanılacaktır.

Projenin inşaat ve işletme aşamasında Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği ile Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği hükümlerine uyulacaktır.

